Iſte priſcus ludos inſtituit et circum rome edificauit· Capitolium fabricare cepit et dictum eſt capitolium quaſi caput ſolum· quia in fundamento inuentum fuit caput ſine corpore quaſi prophetia futuri· quia ibi poſtea ſenatus reſedit quaſi vnum caput totius orbis ·

Reges romani· — Priſcus· — tarquinius 37·

Iſte nabuchodonoſor filius nabuchodonoſor magni fuit· Hic ortū qui ſuſpenſil̄ dz maximis expenſis vxoi ſue fabricauit et multa magnalia pegit ita vt herculem tranſcēdiſſe actuū magnitudine et fortitudine memoret̄· Et de manubijs hoſtium templum belis magnifice decorauit·

Aſtrages rex medoꝝ vnicam habuit filiam quā cuidam militi plebeio tradidit ne ex ea nobilis filius naſceretur ꝓpter cauſam quam magiſter recitat ne·ſ·pelleret̄ e regno a nepote ſuo ſicut pdixerāt ſibi diectores· et qđ vėbat̄ ei accidit Nā ex ea natus ē cir? q̄ ipz ſupauit

Reges babilonie· — Nabuchodonoſor· — Euilmerodach·

Iſte euilmerodach fuit frater nabucho· iam immediate precedentis· Hic ioachim eleuauit de carcere et magnificauit eū et corpus patris effoſſum iuxta ꝯſilium eius diuiſit trecētis vulturibus ne reſurgeret a mortuis q̄ de beſtia redierat in hominem ·

Tres pueri ꝓiciunt̄ in fornacē ſuccenſaz et miraculo liberantur vt patet Dañ·3·

Lud? ſcacoꝝ repit̄ ab xerſe pho ꝑ correctōe euilmerodach tyranni q̄ ſuos magiſtros et ſapientes occidere ꝯſueuit et h̄ ſolatio indirecte attractus fuit ad mendationē· quia quē aperte crudelem corrigē nō audebat: hmōi induſtrioſo ſolatio māſuetū reddē parabat

Anno mundi 3611· — 3639·

Hic incipit q̄nta etas mundi durās vſq; ad natiuitatē xpi ſta·

Linea Xpi· — Tranſmigratio· — Salathiel·

tet annos·590·

·065· — ·595· — Anno an xpi nati·

Iſte ſalathiel erat filius iecome regis iude quē genuit p? tranſmigrationē babilonis vt euangeliſta mathe? dicit·

Templū ſalomoīs incendit̄ a chaldeis et ihr̄lm deſtruit̄. Et h̄ eſt vna de pn̄apalib? etis hui? ſacre hyſtorie· Stetit nāqz h̄ templū·932·annis ſcz a fundatōe ipius inchoādo q̄ fuit fcā q̄rto anno ſalomoīs· Et ab hac deſtructōe vſqz ad deſtructōez q̄ fcā fuit p titū·ſ·32·āno p? xpi paſſionē fluxerūt ām·662·ſm euſebiū ⁊ ihero·

Pontifices

Iheremias in egipto ꝓphetauit et regib? egipti predixit ꝙ eorum ydola ſubuerterentur cum virgo pareret· Et ex hoc ſacerdotes in ſecreto templi loco ymaginem virginis cum puero adorauerunt: oratione ſerpentes de terra fugauit ⁊c· Tandem zelans ꝓ populo increpauit ydolatriā populi ſui et lapidat? eſt ab eis· Sed egiptij glorioſe ſepelierunt martirem ſanctum in ſepulcris regum propter beneficia ſua·

Ezechiel poſt multa que glorioſe geſſit etiam precibus ſuis aquas chobar ꝯdenſauit vt filij yſrhael ambularent ſuper eas· caldei autem ſubmerſi ſunt· tandem percuſſis impijs quibuſdam a ſerpentibus quos redarguit ceteri exacerbati ipſum equis diſtraxerunt et p crepidines ſaxorum excerebrauerunt eum martirem domini glorioſum facientes ·

·xx·
Seruius
Tulius·

Sibilla cumena de christo ꝓphetat et tarquinō·9· codices attulit in quib⁹ erant descripta decreta romanorum·

Iste seruilis conditionis fuit ex pte matris que ancilla captiua fuit sed nobilis· Hic laudes habet ab hystoriographis magnas ꝙ in omni statu fuit et vbiqȝ nobiliter se gerebat· Tres montes vrbi addidit et fossas circa muros duxit

Iste darius fuit ꝯsobrin⁹ astragis quē in filiū adoptauit q̄ nō hūit nisi vnicā filiā et dedit ei regnū q̄ cirus ꝯtra eū pugnauit· Et tñ ambo victi sūt a ciro sed tanq̄ nepotes eos tractauit benigne · q̄ auo·s·astragi regnū hyrcanorum concessit et dario medorum·

Regusar fi·ꝑ·euil meodach — Nabusardach fi·secūdus· — Balthasar filius tercius·

Monarchia persarum·

Darius·

Cyrus an·30·

Iste cirus rex psarū fuit p̄io ꝯ dep⁹ tñ stulit mōarchiam ad psas· hic ex pte pr̄is fuit plebe⁹ ꝟ mater ei⁹ erat filia r̄gis astragis· De isto ꝓphetauit ysaias· Et babilonē vicit· balthasar interfecit· Danielē magfificauit et ysrl̄ remisit in iudeā vt templū reedificaret vt patet esdre primo &c·

Isti tres fuerūt frēs q̄ successiue r̄gnauerūt· Et balthasar fuit vltim⁹ rex babiloīe q̄ interfcūs fuit a dario et cyro· nō eīn habebat filiū et soror darij fuit mater eius· iō ꝑoccupauit regnū dari⁹ cū adiutorio ciri

Nec audiuit dn̄s ip̄m· q̄ vasa scā īdigne tractauit vtꝫ daniel·5

Anno Mundi· ·4659·

Linea xp̄i·

Hystoria libri esdre incipit·

Zorobabel·

Iste s̄m imperium domini fūdauit tēplum et manus eius ꝑfecerunt sed longe post vt patet·6·esdre·
Templū fundatur·

·580·

Anno ante xp̄i natiuitatem · 516·

Aggeus et zacharias ꝓphetāt ꝯfortātes ppl̄m ꝯ ꝓuocantes ad edificandum templum·

Post reditū populi ysrahel de babilone isti duo ꝑfuerunt·s· Ihus sacerdos magnus tanq̄ regens ꝯ Zorobabel tanq̄ dux· Et iste modus vsqꝫ ad herodem seruatus est vt sacerdotes sūmi essent principales et duces substituti semp tamen duces erant de tribu iuda iuxta ꝓ̄hetiā iacob· Et sub hoc regimine opti mo sacerdotali non legitur ppl̄us declinasse a veritate fidei sicut ante· q̄ tpe iudicum et regum sepius ad ydolatriam corruit· Et nota ꝙ iudei isti q̄ hic redierunt et postea dispersi sunt in omnem terram iuxta ꝓphetiam dauid· disperge illos ps̄·58· fuerunt omnes de tribu iuda beniamin et leui et pauci de decē tribubus qui aufugientes iunxerunt se istis· Illi aūt qui in montib⁹ caspijs relegati sunt nunq̄ redierunt s̄m hebreos·

Ihus fi·iosedech ipse est iosue sacerdos magnus figura christi·

Daniel vir desideriorum sanctus et electus clarus habetur cuius etiam opera de⁹ miraculis gloriosis approbauit·

Esdras sacerdos de stirpe Aaron claret sanctitate vite et sapientia cuius grandi industria et labore totus iudaicus status in melius reformatus fuit·

Babilon illa magna capitur et aufertur potestas eius sicut predixerunt ꝓphete sancti· Hec fuit prima et maxima ciuitas totius orbis de quo incredibilia scripta sunt Et hec tanta vna nocte defecit vt ostenderet ꝙ ad iram dei omnis potētia puluis sit et fauilla· Dicitur verissime ꝙ eam humano ope extrui vel humanis viribus destrui potuisse pene incredibile videbatur· Vnde grande spectaculum euidensqꝫ exemplum mundus haberet si informari posset seu etiam vellet·

Iſte tarq̃nus ſuio interfcõ meliore ſe arripuit regnū· Hic prim⁹ oīa gña tormētoꝝ excogitauit et p⁹ de regno expulſus ē ꝓpt ſtupꝝ lucretie a filio ſuo ꝯmiſſū· Et noluerūt amō rōani hr̄e reges ꝓpt tyrānidē eoꝝ

Reges Romanorum·

Tarquinus ſuperbus· 7·

Lucretia femina nobilis et hōneſta a filio regis violēter oppſſa ſe ipam ſtulte gladio interemit· Hec in exemplū caſtitatis allegari ſolet· ſʒ nō excuſat ab homicidio vt dicit aug̃· primo de ciuita· dei

Cyrus p⁹ multa bella tandē cū ad ſcitas declinaſſʒ a regina thamiris capit̃ et cū toto exercitu ſuo ad 200· milia occidit· Caput ei⁹ p̄ciſum in vtrē hūano ſanguine plenū ꝓiecit dicēs· ſatia te ſanguīe quē ſitiſti·

Sibilla helleſpontia de agro troyano nata hijs dicitur fuiſſe tpib⁹ et ꝓphauit ſic de xp̄o· Ihs xp̄s naſcet̃ de caſta

Babilonia noua in egipto ꝯditur a cābiſe qui totum illud obtinuit regnum

Reges perſarum·

·2· Cābiſes ānis ·7· filius cyri·

·2· Ereneides ā medio magus·

Iſte cābiſes varie noīatur a diuerſ͛· Apud eſdrā artharxerſes dr̄ t̃ aſſuer⁹ in hiſtoria iudith q̃ ſb̄ eo fcā fuit vocat̃ nabuchodonoſor· ſʒ potēter interdixit ne ihr̄l͛m aut tēplum reedificarent̃· Et pater eius tantūmodo p̄cepit ne ciuitas extrueret̃· ſed etiam tūc principes cyro ignorante impedierunt opus domus domini· hic quendā iniquū iudicē viuū excoriari fecit et filiū ſuper paternam cutem ſedere iuſſit vt hoc timore ſcelus vitaret et recte iudicaret·

Iſte duxit filiā regis in vxorē et non diu poſt moritur

Pātaptes filia cambiſ͛ fuit hijs duob⁹ ſucceſſiue in ꝯiugem ſociata ſm̄ ihcronimū ſup dañ· li· 3·

Anno Mundi 2689· ·2709·

Linea Xp̄i·

Hyſtoria Iudith hic texitur· Ipſa aūt exemplar totius pudicicie ponitur·

·515 ·000· Anno āte Xp̄i natiuitatē·

Arphaxat poſt mortem cyri per vim obtinuit regnum medorum et edificauit ciuitatem grandē echbathanis et diſpoſuit rebellare contra nabuchodonoſor id eſt cambiſen et tamen ab eo vict⁹ fuit vt patet iudith primo·

Holofernes princeps militie nabuch· cambiſis multas terras dn̄o ſuo ſubiugauit· Et tandē venit ad bethuliam et ibi a iudith muliere interficitur vt patet iudith· 2· et· 13·

Pontifices·

Falaris ſiculus tyrānus multos innocētes depopulat̃· hic quendā peritū artificem q̃ taurū ereū fecit ad puniendū hoīes ī eundē ipm ꝓiecit primū vt expiret̃ q⁰ fecerat et clamor ei⁹ p os tauri ſonuit terribilit̃ q̄ſi boatus beſtie· Et ſic tyrannus iniuſt⁹ inuenit aliq̄n quē iuſte puniret· Iſtud fcm̄ dicit oroſi⁹ āno ab vrbē ꝯditam· 63· vel circa ħ· Et vt dr ſicilia ſemper tyrannorum nutrix fuit·

Pitagoras prim⁹ ph̄s· Nota q̄ genuitū ſapiētia que totaliter de creaturis fuit primo incepit a dijs q̄n adhuc tpa groſſa fuerunt· q͛ tūc qui paulo plus ceteris ſciebant: a ꝑplo rudi dij putabant̃· Poſt hec creuit prudētia et tūc theologi venerunt· ipſi ſunt poete antiq̃ores q̃ de falſis dijs multa mendatia finxerūt verbāo ſermone· Si iſti añ veniſſent ꝑfecto dij putarent̃· ſed tps obfuit eis: poſt hos venerūt ſapiētes· i· ſophi q̃ mira iactātia gl'iam ſuā celebrauerūt nec tñ diuinū aut theologicū honorē meruerūt ꝓpter tps· q͛ iā melius ſciebat̃· malā tñ ꝯſuetudinē cū ceteris ꝯtinuauē licet nouos deos fieri ꝓhiberēt· Demū ph̄i claruerūt q̊ꝝ iſte prim⁹ fuit eo q̄ humiliter rn̄deret ſe non ſapientē fore ſʒ amatorē ſapie· Hij cōmuniter ꝯtradixerūt ydolatris et pl'es trucidati ſūt: plures timore fecerunt ſicut alij· peiores fuerunt q̃ muneribꝫ acceptis etiā ꝯtra ꝓpriā ꝯſcientiam cultū ſacrilegū extulerūt· Vide aug̃· de ci· dei

Dano et phiſios diſcipuli pitagore hanc ſectam ꝯtinuauere vbi per quinquennium ſilentium ſeruabatur et poſt eruditi loquebantur·

Anno · 2ꝯ4 · ab vrbe condita romani loco regum ordinauerunt duos consules qui per vnū annum regerēt ne ex mora tēporis in superbiā erigerent et vt vnus alterū corrigeret si erraret aut excederet ·

Iste darius fuit vnus de · 7 · magis et subtiliť regnū acqsiuit · Hic ī imperauit ī regno psarū assirios et babiloniā asiā macedoniā perdomuit · Cuiq3 regis scitarū filiā in vxorē desideratz et ei dare nollet · ob hͦ cū · 700 · milibꝰ cōtra scitas veit ñ veritus ꝓ vniꝰ hoīs libidine tot milia virorū mortis periculo exponē qđ vtiq3 incautū et crudele et iniustissimū fuit vñ ti rpiť fugatꝰ · 80 · milia amisit Tādē cū ēthiouis a paucis athemēsibꝰ puta · 11 · milibꝰ supatus · 200 · milia psarū amisit Volēs āt se pꝰ fugā vīdicare in ipo apparatu ocīdit · Et ṗm q̊s dā bōa spes ē de ipo qꝛ hūit fidē vnius veri dei cui tēplū et sacrificia fieri pcepit zc · Vide lrā sup 6 · ca · es dre ·

Consules incipiūt ·

Brutus primus consul ·

Iulius ·

Mutauit roma principatum sed non euasit tyrannidem.

Iste dictator creatus fuit vt osules piret potentia otra inimicos · Hoc tēpore fcā est rome dissentio plebis a senatu dignioris ·

Dictator nomē est officij

Narrat btūs ihero · in eplis suis qꝙ xerses cū de sublimi loco innūerabilē exercitū vidisset fleuisse dr eo qꝙ post centū annos nullus eorum superfuturus esset ·

Iste xerses mltitudine pplorꝝ q̊s collegerat terras mouit et vndas et tñ pene nil ei pspere successit · Amisit qppe in breui tpe decies nonies centenamilia virorū · Ipe tandē post modicū per arthabanū prefectū suū ocādit · Grecorꝝ aūt nūerus q̊ victores extiterūt lōge maior erat ocīsorꝝ · O tpa dolenda · Vide orosium ·

Xerses filius darij quintus ·

Darius ytaspis quartus

Nota qꝙ ṗm mgr̄m iste darius instinctu zorobabel iussit resumi opus domꝰ dei: ꝓpiēs pncipibꝰ suis ne aliq̊ mō īpediret ħ iuuarēt · Vide etiā es dre · 5 et 6 · De hac era ābiguū ē ꝓpť diuisitatē doctorꝝ ·

Tēplū p̄ficiť ano 2 · darij

Leonida rex spartanorꝝ cū · 6 · milibꝰ hominū · 700 · milia persarū pene trucidauit · Mirabile dcū · Ait suis Prandete hic tanqꝫ apud inferos cenaturi · Et ita factū est · qꝛ ex fatigatione ceciderunt super mortuos et mortui sūt cū illis pariter

Anno mundi · 4734 ·

Aggeus et Zacharias anno · 2 · darij increparunt populū ꝓpter negligentia eorū ad edificandū domum domini · Et sollicitabāt zorobabel vt loqueretur regi super hoc et annuit rex et accensūm est cor populi vt edificarent templum vt patet es dre · 6 ·

Abiuth filius Zorobabel ·

Anno an' xpi · 466 · 865 ·

De hoc et sequentibus vsq3 ad ioseph nihil habetur in scripturis nisi qꝙ a matheo numerantur et ideo nec tempus eorum debite sciri potest ·

Iste ṗm iosephum cognominatus est iosedech sub quo ciuitas iherusalē extructa est vt dicit etiam eusebius et hoc idem patet Neemie · 12 ·

Ioachim ·

Aggeus de hoc tēplo ꝓphetauit qꝙ gloria eius maior erit qꝫ primi qđ est intelligendū spūaliter · qꝛ christus dominus desideratus cunctis gentibꝰ hoc sua corporali presentia septus ingrediēdo magnifice glorificauit et oblatus fuit in eo in die purificatōis marie · Alioquin non posset stare veritas ꝓphetie · qꝛ istud secundū q̄ñ nihil fuit respcū primi · Augustinus hic sumit fortissimū argumentū otra iudeos qꝙ hec auctoritas necessariissime intelligať de ecclā q̄ est domus dei ex viuis lapidibus · qꝛ hoc templū nec vnqꝫ parem habuit gloriā taceo maiorē · Vide · 19 · de ciuitate dei ·

Democritus pħus seipsum excecauit et de diuite pauperē fecit ob amorē sapientie ·
Anaxagoras hic habuit successorem qui dicebatur ·
Archelaus magister socratis ·
Heraclitus cerebrosus ·
Hestilius tragediarum scriptor
Sententias horum floridas vide in speculo hystoriali vincentij

Pindarus poeta ·
Sophocles ·
Euripedes
Herodotus hystoriarum scriptor claruerūt tempore xersis ·
Socrates nascitr ·

Qntius ceptus in rure ab aratro ſūptus ē et in dictatorē creat⁹· ꝟ romā iā pene deſpatā ꝓpt adūſos caſus magnāiē ꝯſolat⁹ ē triūphis ſuis·

Tpe hoꝝ ꝯſulū faēs et grauis peſtilētia romā corripuere·

Romāni·

Titus publi⁹

Vergini⁹ filiā ꝓpriā gladio tūſfigit ne ſuituti tradēr̃ ꝗ obꝟ tribuni iſignia deponē coguūt· vide titū liuiū de ꝯditōe vrb lib·3

Fabioꝝ glioſiſſima faīlia vrb bello veiētano ꝓſternitur·

Tpe hoꝝ ꝯſulū fuit bellū veientiū atrociſſimum·

Marcus Gneus·

Lex·12·tabulaꝝ rome inſtituta eſt

Decē em̄ tabule a grecis delate ſūt q̄bꝰ due addite ſūt a rōanis ānō·300 ab vrbe ꝯdita ipe eſt annus mundi·4784·

Tribuni decem viri

fuerunt inſtitutī loco ꝯſulum

Os infernī ī medio vrbis horribilit̄ apꝑuit de c⁹ exalatōe pl'es īterfcā fuerūt vbi cū ſe marc⁹ curti⁹ armat⁹ ꝓicīſꝫ ceſſauit plaga īpiorum demonum·

Olimpiade·80·l·95·

Ptās ꝯſulū tradita fuit decē viris qr ppl's nimis ꝯq̄rebat̄ de pūſo regimīe ꝯſulū: vez ꝟ mutatio magnā pniēē reipublice inuexit eo ꝙ ſinguli cū īpatoꝛis inſignibꝰ ꝓceſſerūt donec p vim coacti hmōi faſtū deponerēt et tyrannidē· Nulla aūt reſtat iā ſpes tranquillitatis adipiſcēde rōanis niſi per ſolā patientiam quā vera dei ſapientia xp̄s iheſus edocuit·

Iſte artaban⁹ nō ponit̄ i cathalogo regū pſaꝝ· qr paꝝ pfecit tn̄ ihs to· videt̄ eū numerare ſup dan̄·li·3

Reges perſaꝝ

Artabanus·7· menſibꝰ·

Iſte arthaxerſes ē ſub q̄ eſdras venit ihꝛl'm et neemias fuit pincerna eius quē poſt miſit ad ficandū muros ciuitatis·

Artharxerſes longiman⁹

Roā i ꝯculcatōe inceſa ā·21·et mur ei⁹ ꝺſtructi ꝛc

Iſti duo paꝝ pfecerūt et iō nil notabile eorū tpe actū reppēri

Xerſes·2 menſib⁹

Segdianus ·7· menſibꝰ·

Senones galli cū romanis pugnāt et capta eſt vrbs p̄ter capitoliū q̄d etiā perdidiſſent ſi puigil anſer ex laſſitudīe pugne dormiētes rōanos nō excitaſſꝫ q̄ ꝓpter ambroſi⁹ ex pbrādo cis ingratitudinē xp̄iane ꝓſperitatis dicit eos magis debere ſacrificare anſeribus q̄ꝫ diis· Idem Aug·ꝛc·

Ebdomade daniel' ꝟ incipiunt ſm bedā· De hijs eſt grandis altricatio inter doctores et laborintus maxim⁹· Vide ihꝛonimū ſuper dan̄·et lirā et vlricū li·5·ca·e· Porro beda ꝯputat per annos lunares et incipit a·20·āno artharxerſ

Anno mūdi 4759· 4784·

Linea xp̄i·

Eliachim

Eſdras vir ſcīs atqꝫ doctiſſi⁹ velut ait moyſes i ppl'o venerādiſſi⁹ ꝟ itus ē·ꝟ pmū de babilōe cū ceteris venit·ꝟ iterū pꝛna ſollicitudie mot⁹ ꝛ dixit vt pl'es lucrifacēt ꝗ ſecū adducerꝫ· Tēpore āt iſto legē cetoſqꝫ libros ſcōs ēpauit q̊s ꝯbuſſerāt chaldei: Felix teſtamtū cui reliqūs: nouos et faciliores apices iuenit· Quo in ſpūſco feliciter pacto venit iterū ihꝛl'em cū multitudie magna regalibuſqꝫ priuilegiis vt docerꝫ ppl'm vtꝫ eſdre·7· Obiit in ſenectute veneranda ſepultus ibidē·

·088 ·516·

De hoc nihil habetur in ſcripturis niſi Mathei primo.

Malachias ꝓpheta claret ſic dictus id eſt angelus ꝓpter optimā vitam et decorum aſpectum· Aiunt ꝙ ore eodem quo ꝓphetauerat angelus domini apparens eadem iterabat·

Empedocles·

Permenides pħi notabileꝫ maxime in moralibꝰ claruerunt·

Socrates pħs hic hꝫ magnas laudis p̄rogatiua quē etiā btūs ihero·ſibi in exēplum ꝓponit et aliis· Fuit em̄ mire paciē et ſemper eq̄nimis ꝗ ſubtilius de prīncipe·i·deo fert̄ ſenſiſſe ꝓ q̊ tandē venenū in carcere bibit: plato diſcipulus eius·

Democritus Ypocras·

Pitagoras zeno et plures alii fuerūt tūc noiati viri q̄ꝝ labores permanſerunt·

Bella Athenienſiū famoſiſſima quaſi ſecunda troyana circa ꝟ tēpora fuerūt· et ꝯſūpti ſū mirabiliter et ī ſuitutē redacti· quō perierunt qui dn̄abantur populis·

Neemias vir benigniſſi⁹ ac deuotꝰ ōe p̄apu⁹ fuit picerna artharxerſ regis perſarū·ꝟ·20·āno ei⁹ iux̄ dei volūtatē miſſus ē ab eo vt inſtauraꝫ murū ihꝛl'm·et edificauit eū in āguſtia tpm· Expleto āt opere miraculoſe ignē ſcīn repperērūt et murū dedicauerūt· deinde redijt ad regē ꝗ iterū reūſus ē ihꝛl'm et mortu⁹ ē ibiqꝫ ſepultus iux̄ murū quē edificauit· Vide in libro eius· Et hic finit̄ hiſtoria librorū qui ſunt de canone·

Ihꝛl'm reedificat̄ a neemia ꝗ aliis filiis iſrl'· Et hꝫ tres hītatōes·pria hītatō ē cōis ppl'i ſcꝫ artificiū laborātiū i mechaīcis· Secūda hītatio ē nobiliū et ꝓphaꝝ Tercia hītatio ē regis et ſacerdotū Itē hꝫ ſex portas q̄ꝝ prima dr porta vallis l' ioſaphat· ſecūda porta ſterq̄linij· tercia porta vetus l' iudiciaria· q̄rta porta piſciū l' dd· q̄nta fōtis ſiloe vel aq̄rum· ſexta gregis vel pbatice piſcine·

Epicurus ·orax·

Crathin⁹ p̄·comic⁹ q̄ ſb ſpē iocalitatis apte vicia rdarguit

Archita tarētin⁹ mgr̄ platonis claret·

Alcibiades ſocraticus·

Eudoxus aſtrologus

Dyogenes alexādro potētior ꝗ ditior fuit eo ꝙ quicq̄d dare potuit ꝯtēpſit quicq̄d auferre vel inferre nō expauit·

Ludi ſcenicā inſtituunt̃ vt peſtilētia ceſſaret rome· De hijs aug̃· inſra diligēter tractat improbando deoꝝ falſitatē qui talibus ludis placari poſcebāt· Ita turpiter iſti exercebant̃ vt nedū honeſti viri et femine hijs intereſſe non vellēt ſed nec vel delonge intueri· O ſacrilegia deoꝝ quibus nouella romanoꝝ indoles ad tāta crimina ꝑuo trahebat̃ exemplo· Ita ꝓ depellenda tēporali peſte corporꝝ accerſitus eſt ꝑpetuus morbus animarū·

Iſte camill⁹ furius dūs extitit q̄ afflicte reipublice magnifice ſubuenit expugnādo videlicet veihētes q̄ p· 10· ↄtinuos ānos valde romanos atriuerāt· Huc tantū viꝝ poſtea ingrata ciuitas dānauit Oroſi⁹ dicit hāc victoriā magis vtilē q̄ꝫ nobilē fuiſſe· qꝛ fine vllo digno rōne v̄tutis teſtiomo clādeſtina obrepcōne facta fuit· Nec ob hāc iniuriā deſtitit qn̄ rediret iteꝝ de exilio denuo patriā defendens· Et h̄ magnū eſt exemplum patientie xp̄ianis ſꝫm aug̃·

Camillus dictator·

Mediolana co nditur ſic dicta qꝛ ibi tunc apparuit ſus que pro media parte portabat lanā ꝓ pilis·

Hoc mō omīa gloriosa mundi a puis et pene vilibꝰ ortum habent et in idipm tandem reuertuntur·

Iſte grauē manū miſit ↄtra atheniēſes· vn̄ tandem contriti ſunt qui ſupremi fuerunt iuxta morem mutabilitatis humane· Sub eo egiptus receſſit a pſis· Hic habuit fratrē nomine cyrum bellicoſiſſimū

Darius nothus annis· 19

Vide oroſiū li· z·

Iſte aſſuerus filius darij habuit frēm nomine cyrum quem poſt mortem patris in bello ſuperatū occidit· qꝛ niſi p letale bellū libido dn̄andi neq̄bat mitigari cum tn̄ tot terras poſſideret quot merito pluſq̄ꝫ centum regibꝰ ſuffeciſſent dominia eaꝝ· Hic primo vaſti reginam pulcherrimā duxit vxorē quā tn̄ poſt abiecit et heſter virginem de ſtirpe beniamin loco vaſti ſuͣpſit a mardocheū patruū eius ſublimauit: aman prius ſuſpenſo· Hic videtur homo ſatis pacificus ſed nimis luxurioſus vt patet in libro heſter primo et ſecūdo ca°· Fertur· 3 00· filios habuiſſe e quibꝰ darius quē in regē ſublimauit et· 90· alij nobiliores coniurarunt vt eū interficerēt iā ſenē vt ſic licētius regnarēt· Quo aperto oēs fecit occidi· qꝛ p que q̄s peccat p h̄ et punitur

Aſſuerus vel arthaxerſes ānis· 40·

Anno mundi· 4809·

Linea xp̄i·

Nihil de h̄ habetur in ſcriptura niſi q̄ꝫ a matheo numeratur·

Azor·

Heſter hyſtoria hic texitur ſꝫm doctores latinos· Vide liram hic et etiam ſuper dan̄· ca· 9·

[illegible]

290·

266·

Plato pꝰs omnius nominatiſſim⁹ que auguſtinus extollit quaſi vltra de diuiña ſcriptura aliq̄d ſenſerit· Ariſtoteles diſcipulus eius clarent famoſiſſimi·

Mardocheus iude⁹ vir ſatis clarus habet̃ a prim⁹ poſt aſſueꝝ i toto regno pſaꝝ ſp tn̄ huīlis et deuotus cultor dei et fratrū amator· Et ſꝫm hāc ↄputationē latinorum tpe exaltatōis ſue fuit annorū· 259· vide liram·

Ariſtoteles audit platonem· 18· annum gerens Hic poſt fuit magiſter alexandri

Hic ſucceſſit Ioachim in pontificatu vt dicit euſebius· Et vlterius ↄmuniter h̄ ſequunt̃ ioſephū vt magiſter dicit· Euſebius etiā teſtat̃ ſe ioſephum ſequi·

Helyaſib vel Elizaphat·

Dyoniſius ſiculus tyrannus peſſimus de ſicilia expellit̃· Hic erat diſcipulus platonis ſed non imitator· Quodā tpe vidua quedā paupercula ꝓ ipſo dijs ī̄molabat obſecrās quatenus diutius viueret ipſo retro ſtante ſecretius et admirante· Cōpleto aūt ſacrificio accerſitā interrogans ait· Cur ſic pro me oras qui ſemper tibi moleſtus fui· Illa reſpondit· Dn̄e auus veſter tyrānus fuit et vaccam vnā mihi abſtulit a q̄ n̄ retinui niſi tres· rogauiq̄ꝫ deos vt moreret̃ ſi forte ipſo defuncto filius eius pater veſter mihi eā reſtitueret· Sed ille peior nedum illā retinuit ymo vnā ſimiliter abſtulit et nō remanſerunt mihi niſi due· Iterūq̄ꝫ imp̄catus ſum ↄtra eū vt moreret̃ ſperans a vobis mihi reſtitui vaccas meas· Vos aūt peſſim⁹ omniū nihil reddidiſtis: inſup etiā afflictaꝫ afflixiſtis vnā auferēdo· Timui ergo ne poſt mortē vrām adhuc crudelior ſurgat q̄ hāc ſimiliter auferat et fame moriar· Ideo deos exoraui ꝓ vita veſtra· infeliciter experta q̄ꝫ pene ↄtinue res in deterius dilabunt̃· Hec ſunt verba vetera et noua practica cuius experientiā non oms equaliter adūtunt· Qui aūt hec patiunt̃ a riſu ſe ↄtinere nouerunt·

Mallius torq̄tus pugnā inchoauit atrocissimā cū gall' p̄ussoq3 gallo q̄ eū ad singulare certamen ꝓuocauit torquē aureā de collo ei⁹ tulit ⁊ suo īposuit· vn̄ ipe ⁊ posteri eius dicti sunt torquati

Fabrici⁹ vir digne memorie nulla potuit īdustria pirri regis a rōana ciuitate diuelli ꝓmissa etiā q̄rta pte regni Tandē pirr⁹ ait· hic est ille fabricius qui difficilius a virtute q̄ sol a cursu suo auerti potest

Minutia v̄go u̾estal' ꝓpt' īcestū viua sepulta ē· Hec et filia allegari solet in exēplū xp̄ianis q̄ꝫ legaliter ⁊ districte viã etiam apud gentiles puniebantur·

Romani·

Tytus quintius

Gaius marti⁹

Marcus valerius

Iste Marcus cū·60·milibus rōanis pugnauit cōtra gallos quos in fugauertit et grauiter trucidauit·

Iste q̄tius dictator crudelissima ꝯgressione bellū a mallio inchoatū perfecit et fictor videlis suis in eadē paupertate pmāsit sicut ān·4·iugera suis manibꝫ colens· Hunc in exemplū adducit aug̃·5·de ciuita· dei contra auaros et superbos xp̄ianos quosdam·

Sub h̄ gaio facta est pugna tuscorum quorū·8000 capta fuerūt·

Alexāder nascit' ex olimpiade vxore philippi regis macedonū adulteāta p nectanabū nigromanticū rege egipti q̄ p īcantatōes illudebat ei quasi de⁹ amō ꝯcubuisset cū ea· Hoc colludio potentū adulteria ⁊ stupra solebant excusari aut etiā honorari· h̄ pauperum capitali pena feriebantur·

Reges psaꝝ·

Ochus q̄ artharxēses ā·24

Iste och⁹ egiptū reuocauit ad imperiū persaꝝ nectanabo rege in ethiopiā pulso Et plurios iudeoꝝ ī trāsmigtionē egit et iux̄ mare caspiū collocauit q̄ nīs creuerūt ibi· h̄ ec misit vagosū pn̄cipē trās flumē q̄ tributa p esdrā dimissa īpetijt scꝫ·7·ān ꝓ ē sabba terre· Mirū ē quō h̄ vt putat' filius hester ita fuit iudeis īfensus· 25·ānos tyrānidē exercet fractis sacris·ita elat⁹ vt licere sibi oīa q̄ cogitauisset putaret·

Arsam⁹ q̄ ⁊ arg⁹ anno·1·

h̄ successit ocho et paꝝ regnit·

Darius fi·arsami an·24·

Iste dari⁹ potētissim⁹ ausus est a grecis tributa expetere q̄ fuit occasio destructōis toti⁹ mōarchie persaꝝ q̄ h̄ trāslata fuit ad grecos iux̄ ꝓphetiā dan̄· Fert' q̄ amiseit q̄nquies decies cētena milia bellatorū quos omnes alexāder de persis occidit

Philipp⁹ rex macedo pr̄ alexādri putatiu⁹ p 25·ānos tyrānidē ... Tādē dolose occidit' orosi⁹

Anno mundi· 4839· 4859·

Linea Xp̄i·

Circa hec tempora dicit orosi⁹ q̄ nox vsq3 ad plurimā diei partē tendi visa est· Et saxea grando·i·veri lapides de nubibus descendentes terram feriunt·

·362 Anno an' xp̄i natiuitatē· 350

Iste fuit summus sacerdos tempoē mardochei cui idem epistolas misit de obseruatione dierum furim vt patet hester·9·

Vagosus p̄fectus ochi templū superbe intrat et spoliat et tributa ministris dei impoīt ꝓpter dissensionē pontificis cū fratre suo Ihesu quem occidit·

Ponti fices·

Iudas f ioiade fi elizaphat

Iohannes filius iude·

Iste iohannes habuit frēm qui dicebat' ihesus et aspirabat ad pontificatū quapropter familiaritatē vagosi p̄fecti trans flumen sibi cōparauit· Confisus aūt super hoc altricari cum iohanne cepit in templo et adeo incitauit fratrem vt eum occideret·

Sidon delet' ab ocho rege persarū· Erubesce sidon ait mare

Lacedemones ipi sunt spartam expugnant' et ī seruitutem rediguntur quoꝝ improba dn̄andi cupiditas īfinita mala suscitauit s̄m orosium·

Apuleius et hermes discipuli platonis in tēplorum locis ⁊ porticibꝫ versantes nil aliud q̄ de virtutibus cogitabant q̄ oculos effodisse leguntur ne per eorum visum a contemplatione sapientie auocarentur·

Demostenes orator fuit·

Hermes trismegestus qui et mercurius dictus est fuit circa hec tempora·

Xenocrates grauissimus philosophorum et castissimus

Aristoteles famosissimus ⁊ oīm philosophoꝝ subtilissimus claret· sectamq3 paripateticorū constituit·

Quintus curtius philosophus hic contra alexandrū m'tis rationibus seriose disseruit eum increpando: vide in speculo historiali· Si deus es inquit beneficia largire non auferas· si hō· id cogita semper alijs postpositis·

Cobares pħs· In suo quisq3 negotio hebetior ē q̄ in alieno

Isti duo ɔsules ɔtra latios pugnātes · deci⁹ occisus fuit a mailī⁹ triūphauit · ħ q̄ꝛ ꝓpriū filiū occidit solitas laudes non habuit ·

Dedito · j · apd rōanos · Nota q̄ rōani vsqꝫ ad ista tpa nūq̄ se capi pmittebāt l' in ſuitutē redigi · ħ aut vinci aut occidi maluerunt · Cꝫ circa ħ tēpora ħ eoꝝ aīositas sedata fuit a sanniitis rex papirius ħ scandalū amouit qn̄ post vicit sannitas · licet maius dedecus scꝫ periuriū tunc roma contraxit ·

Ille namqꝫ fili⁹ ɔtra imperiū ɔsuluꝫ pugnauit cōtra hostes et q̄uis victor extitit tn̄ ꝓpter inobedientiā virgis cesus et capite punitus fuit · Hoc in laudē patris aug' allegat ·

Manlius decius ·

Iste papiri⁹ cū adhuc puer esꝫ prudētissim⁹ fuit a pulcꝛa mēdatiū finxit vt mr̄i celaret secretū ɔsulat⁹ · Cū āt v fcūs esꝫ adeo bellicosissi⁹ fuit vt alexādro cui⁹ aduentū rōani formidabāt merito obiceretur nec quicq̄ de dijs curabat · ħ arguēs īfausta p̄dicētes deridebat et ħ in magnā eius laudē referunt doctores sā · q̄ꝛ in hoc se virum prudentem et magnanimū ostendit ·

Papiri⁹ consul ·

Hoꝝ ɔsulū tpe tertii sūt rōani q̄ꝛ · ϙ · ppl'i ytalie ɔtra eos ī vnū fed⁹ coierūt quos tamē subtiliter paulatimqꝫ vicerunt · Vide orosium ·

Fabius quintus decius ·

Nō fit ꝑsecutio de ħ in ꝓphia dan̄ · g nec sā doctores intromittūt se de vlteriori annotatōe ħ ait nunq̄ postq̄ purpuram indui rexꝫ audiui ħ quadam nocte mutata veste oīa que feci mala percunctatus didici ·

Antigonus rex assiriorū

Monarchia grecorum ·

Alexāder magnus ·

*ūs rex egipti an · ϙo ·

Iste alexāder magn⁹ dcūs ꝓpter mirabilē victoriā quā hūit de toto mūdo q̄ī ī breui tēpore eundē fuit īditiū ire dei cōtra peccōres illi⁹ tpis · Nā aliq̄ miracula oñdit sibi de⁹ adiuuādo'man⁹ ei⁹ q̄ꝛ mare pāphiliū sibi diuisū fuit sic oli mare rubꝝ iudeis · qn̄ ꝑseq̄bat dariū Etiā oꝛone fusa mōtes caspij clausi sūt et iudei q̄dā p̄usi īclusi · Tandē in babilōe hausto venēo morit' āno etatis sue · 33 · āno mōarchie 5 · macedonū · 12 · ħ et mōmulte historie concordari pn̄t ac̄ ·

Ptholomeus lagi fili*

De ħ regni egipti fit ꝑsecutio q̄ꝛ iudeis qn̄ qꝫ infesti qn̄qꝫ fauorabiles fuerūt reges ipsius · Q̄ꝺ iō eueīt q̄ꝛ reges syrie pene sēper cū egiptijs pugnabāt · israhel aūt ī medio eorum iugiter affligebat' q̄cunqꝫ se verteret · iā ab hoc iā ab illo Et primo iste ptholomeus grauiter eos afflixit · eosqꝫ capiēs dolose vendidit · Et hac occasione dispersi sunt ī natōibꝰ vtꝫ actu · z · Ipe aūt īpunitus non euasit · Vide orosium ·

Philippus rex macedo num · ħ ꝺꝫ frater alexādri ſm iheronimū ·

ϙ88ϙ ·

Tpa horrēdissima · vndiqꝫ vox sanguis ex clamore pugne · mira dei patientia de hoc nihil habetur nisi q̄ cū alijs numerat' · Math · primo

Nota defūcto alexādro cū · 12 · illi q̄bꝰ regnū diuisit int se n̄ possēt ɔcordare īfinita bella surgūt et m'ltiplicata sūt mala sup terrā vltr̄ modū · Tandē ɔtritis alijs isti ϙ · obtinuerūt ptātem iuxta ꝓphetiā dan̄ · Vide orosiū

Nasoch ·

· 512

Anno ante xp̄i natiuitatē · 162 ·

Saraballa superstitiosū tēplū edificat in mōte garizim vbi posuit manassen frēm iadi pontificē q̄ erat gener su⁹ · Et ħ īcipit scisma iudeoꝝ q̄ꝛ n l'i adheserūt ei q̄ oēs extūc dcī sūt samaritani quasi ꝓpham a iudeis vel excommunicati

Antiochia ·

Edissa ·

Seleutia ciuitates condunt' ·

Era p̄ncipalis hui⁹ historie · ipe est ān⁹ · 12 · mortis alexādri in quo incepit regnum grecorum iuxta ɔputatōem libri machabeoꝝ ·

Iadus fi · iob

Iste iad⁹ irato alexandro occurrit pōtificalibꝰ īdut⁹ · et placat⁹ sbito rex de eq̄ descēdit · venabat' ātistitē et cū pace q gaudio ītrauit ciuitatē · Fecitqꝫ afferri codicē danie · et expoi ꝓphiam q̄ de ipo loq̄t' · Quibꝰ pactis gauisus ē valde q̄ꝛ oia q̄ p somū an̄ viderat debito ordie ɔplebant' · et visū ē sibi q̄ ipe eēt ille de q̄ ħ ꝓphata fuerūt et maiorē ex ħ sūpsit audaciā pugnādi ɔtra darīū · Oblatoqꝫ sacrificō iussit petē iudeos q̄ vellēt q cōcessit vt suis ɔsuetis legibꝰ vterent' et q̄ septi⁹ ann⁹ eēt absqꝫ tributo ꝓpter sabba terre · Vide mgīm ac̄ ·

Menander comicus

Menedemus phūs ·

Leusippus phūs ·

philemon phūs ·

Omias fi · iadi ·

Iste seleuc⁹ p⁹ m'lta bella cū babilonīā deuicisset totius asie dyadēa sibi īposuit āno · 12 · p⁹ mortē alexandri · Et ab hac etate scripta machabeoꝝ regnū grecoruꝫ enumerat vt dicit eusebius ·

Reges syrie ·

Seleucus vel nicanor fili⁹ antiochi ·

Olimpias mat alexādri mulier tyranmde plena occidit' et mortem īperterrita suscepit sine omi signo muliebris pauois sicut filius e⁹ fortissime mortuus fuit

Exercitus alexādri vt dicit orosius fuit peditū · 32 · milia · equitū · ϙ · milia · naues · 180 · Ac tā parua manu vniuersū terraꝝ orbem vtrum admirabili⁹ sit q̄a vicit an q̄ꝛ aggredi ausus fuerit incertum est ·

Calistenes phūs ɔdiscipul⁹ alexandri sub aristotele ab eo occiditur · q̄ꝛ eum ꝓ deo non adorauit et multas tyrannides similes · idem alexander perfecit magis ductu ꝓpe ɔplacētie q̄ recte rōnis q̄ꝺ valde cōmune est apud potētes · Indignanter accipiunt si quis proferat vel faciat que eis non placent q̄ꝺ periculosissimū est q sibi et alijs ·

Sūma occisorū de psis ab exercitu alexādri admodū paruo fuere q̄nquies decies cētena milia · Hec idem · Alexandrie · 12 · ab alexādro ɔdite sunt scꝫ q̄libet āno regni eius · vna

Exercitus darij primus · 600 · secundus · 300 · milia peditū et centū milia equitum · tercius · ϙ00 · milia peditū centum milia equitum et in hoc tercio ɔgressu dari⁹ letaliter vulneratus cum fugeret miserabiliter solus in via derelictus obijt alexandro presente · Quem licet inani misericordia tamen regali cum honore sepeliri iussit ·

Hoc tpe rōani ſanitas poſt multa dāna oppſſerunt. pmū eni eis fuit nihil pſpe ſecu agi niſi p9 lōgiturnos labores et picula. vn dicit aug9. q multo vixiſſent felic9 romani ſi depoſito faſtu dñandi morem ſimplicium ſectati eſſent

Peſtilētia grauis rome fuit q ſp breues inducias ibi hre cōſueuit. verū h nimis magna fuit pſertim in mulieribꝫ et pecoribꝫ ita vt fetus etiā in vtero cōiter necarent animaliūqꝫ genus defectuꝝ putaret

Prodigia magna rome fuerūt. fulgura edes muros meia ac. cōbuſſerunt flāma ſciſſo hiatu terre eructata qq̄ꝫ iugera exuſſit. Iſtē non lōge p9 fontes vbi ſunt in ſanguinē et lac de celo viſum eſt manare.

Iſte Curius terciū bellū ꝯtra epirotas geſſit et ceſis .23. milibꝫ pirrū fugauit. Ait enim nec aure vti nec pecunia corrupi poſſū Ma lo diuitibꝫ ipare q locuples fieri.

Iſte aeginoꝝ vrbem cepit et leg.one militū rōanorum rome miſit q omnes virgis ceſi a ſecuri p cuſſi ſunt a cūibꝫ in medio fori qꝛ nō legittie ſe habuerunt. ita diſtricte tunc rome iudicabat vt nec etiam victoribꝫ parceretur ſi in modico ecederet

Romani — Dolo bel la Domitius. — Emilius cōſul — Marcus Curius conſul. — Genutius conſul.

Hoꝝ cōſulū tpe vltra .18. milia rōanorum a gallis occiſa ſunt. nec apparet quin romani iuſtum bellum habuerunt.

Iſte Emili9 cū rōanis ꝯtra tarētinos iuſtiſſimū bellū egit auxiliū ferēte tarētinis pirro rege grecoꝝ bellatū eſt vltra .x. annos. Tandē victo pirro et in patriā redeūte miſerabiliterqꝫ moriente tarētini cū carthaginēſibꝫ fedus inierūt et ex hoc punica bella inchoata fuerunt.

Hij romani et multi alij an hec tpa et poſt fuerūt viri ſm ſeculi honeſtatē elegātiſſimi legaliſſimi ſtrenuiſſimi veraciſſimi et in omi virtute morali adeo ſpectabiles vt ſancti doctores eoꝝ fcā in exemplū xpianis ꝓponant. ſed non intentionem. quia fide pietatis caruerunt.

Reges egipti. — Ptholome9 filadelph9.

Iſte Philadelphus rex deuotus a vnius veri dei cultor valde gracioſus fuit iudeis quoꝝ .120. milia ſoluit a captiuitate et libertate pſtita plures exaltauit. Hoc aūt totū fecit vt placaret ſibi deū iſrahel cuius mirabilia audiuit et legē hre deſiderauit. Nec potuit tn̄ fieri in aliā linguā niſi a deuotis et dignis cū debita reuerentia et ſollēnitate. Quidā nāqꝫ attēptarunt eā inſerere in hiſtorias ſuas qs diuina plaga tetigit donec penitērent Miſit ergo rex ad eleazaꝝ pontificē vt doctos et ydoneos viros ſibi deſtinaret qd ipe libēter fecit. Vide magiſtrum.

Anno Mundi .4909. .4939.

Linea Xpi. — Achy filius — Sadoch vtꝫ Mathꝫ pmo

Septuaginta interptes lege tūc tranſtulerunt de hebreo in grecā linguā cū grandi miraculo tot viri in .72. diebꝫ totam ſacrā ſcripturam interptati ſunt cum ſumma concordia ſpiritusancto omnibus preſidente ac. Vide aug. 18. de ciuitate dei pulchre. verum hieronimus non per omnia concordat vt patet in eius prologo ſuper bibliam.

.1290. .1265. Ante incarnac xpi

Fulgor rationalis circa hec tpa ceſſauit ſm Joſephū. qꝛ appropinquante ſole deficit aurora id eſt xpo qui in fallibilē veritatē erat docturus ꝓxime venturo figuralis ꝯſultio terminata ē. V. de mgrm ſup exodū.

Hic ꝓpter ſātatēvite ſingularē fuit iuſt9 a vulgo cognominatus qd freqnter ꝯtigit etiā alijs pſibꝫ b onyā adhuc puerū reliquit.

Pontifices. — Symon

iuſtus filius onye.

Iſte miſit ptholomeo .72. viros prudentes ad interptandum legē de qualibet tribu ſex. q aūt dicunt .70. tantum vſus ſacre ſcripture obtinuit q qnqꝫ ſubticet p uum nūeꝝ excreſcentē ſup aliquam ſummā.

Eleazarus

frater ſymonis.

Iſte pugnā grauiſſimā habuit ꝯtra philadelphū regē egipti et qꝛ nō potuerūt in cōcordiā bella do peruenire p aliū modū pacificati ſūt. accepit enī beronicē filiā regis egipti in vxorē iuxta pphetiam dan. Vide hieronimum ibidē.

Ab hoc antiocho q erat ſecūdus rex ſyrie poſt alexādrū. oēs ſeqntes reges ſyrie dicti ſunt antiochi.

Reges ſyrie. — Antiochus. ſother. — Antioch9 theos.

Crates thebanus auri pōdus pīecit in mare maiens ſubmergere diuitias q ipſe ſubmergi ab eis.

Soſtratus phaꝝ in alexādria ꝯſtruxit in mari. Pharus ē turris maria paſſus .20. hñs fūdata i mari ſup .x. cācros vitreos. Vnum de .7. mirabilibus mundi.

Criſippus phs hic dixit q ſtultus nulla re ſcit vti et ergo ei nulla re opus eſt ac.

Archeſios philoſophus floret.

Heraſiſtratus medicus a conſul clarus habetur.

Iste Sempronius aduersū picētes bellauit et terra tremuit q̄n sanguinē fundendū hoc peteret accipere. Et pene oīs ab vtraqz parte corruerūt paucis romanis quasi victoribus exceptis

Hanibal senior primū bellū punicū īchoauit. Qui semel et iterū supatꝰ a rōanis tandē ab exercitu suo lapidibꝰ obrutꝰ moritē. Infortūatꝰ fuit

Iste Gneus fraude circūuētus hanibal īm fcūs ē ab eo. Qd̄ gaius duriꝰ vīdicauit totū exercitū eiꝰ ꝯterēs eūqz in fugā ꝯuertit

Isti duo dolētes de reguli captōne eū liberare voluerunt ꝭ nichil ꝑfecerunt

Sempronius. — Appius Claudius — Gneꝰ Gaius — Attilius Regulꝰ — Emilius. Fabius.

Iste Appius syracusanos et penos facilime supauit et multā imposuit. Hic viaz appiam strauit et aq̄s claudias induxit

Iste regulus primū totus victoriosus tres reges vicit et .73. cīutates subegit. serpentē maximū .115. pedū extinxit Tandē cū nimis rigidus esset contra hostes nolēs pacē dare nisi sub magno tributo ipi pene desꝑati ꝯgressi sūt cū eo et cōtrito exercitu cepērūt eū. Et tñ adhuc libenter pacē habuissent. ꝭ vir fidelissimus maluit mori in magnis penis q̄ꝫ ꝑnicōsam pacē dare. Eius laudes augꝰ. valde extollit. Narrat valerius libro .4. q̄ꝫ ab aratro accersiebantꝰ vt cōsules fierēt. Vn̄ refert attilū quē semē aspergentē viderāt. qui missi erant a senatu ad eū accersiēdū et ad imperiū ꝑp̄li suscipiendū. Sꝫ ille rustico opere attrite manus salutē publicā stabilierūt et ingētes hostiū copias possederūt. Quiqꝫ more arantiū boū iugū rexerāt triūphalis currus habenas retinuerunt. Nec fuit hijs rubur eburneo sceptro deposito agꝫ serere stipē ab aratro repetere. Patrie enim bona nō sua vnusquisqꝫ augere ꝑperabat. pauperqꝫ in diuite q̄ꝫ diues in paupere versari malebat. Et hijs virtutibus olim romana indoles pollebat quare non immerito totius mundi monarchiam meruerunt.

Iste euergetes totus victoriosus fuit. ꝭ pꝰ vastatā syriā et ciliciam et partem asie inter innūera spolia q̄ cepit etiā deos eorꝫ q̄s cābises i persas tūc fuexerat reuexit. ideo euergetes dr̄ qd̄ ī euectoꝫ sonat

Ptholomeus euergetes. filiꝰ philadelphi · 26

Ptholomeus philapator. filius euergetis annis .17.

Iste pugnit ꝯtra .2. frēs. s. seleucū et antiochū magnū et superauit deiciens multa milia et tamen non preualuit. vidē Iheronimum super Dan̄.

·2959·

Eliud genuit Eleazar vt patꝫ Math. pri.,

Anno ante xp̄i nat· 216 280·

Iste Onias zelo legis vel potiꝰ ex auaricia tributa negauit euergeti ꝑpter qd̄ tota iudea pene fuisset periclitata vt dicit iosephus q̄ eū inhonorū fuisse testatur.

Iste magnas laudis prerogatiuas habet. Eccl̄a. 50. Qui templū in melius reformauit et ciuitatem ꝑualuit amplificare et religiosus totaliter fuit.

Onias filius symonis iusti.

Symon onie filius.

Iosephus legatus ꝑp̄li iudaici etiā inuito onia iram regis mitigauit et ab eo constitutus est dux iudee et finitimarum nationum. Hic habuit filium paruulum hyrcanum nomine cuius stupendum ingenium pater pulchre explorauit dando sibi .300. iuga boum sine loris vt araret et seminaret in deserto. At puer non puerile consilium excogitauit. Nam decem iuga occidit. carnes operarijs dedit et de pellibus retinacula fecit.

Antiochꝰ gallericus.

Iste erat filius antiochi theos de prima vxore laodice que virū suū veneno extinxit et beronicē cū filijs suis occidit. iustumqꝫ gallericū filium suum ꝑ patre regnare fecit et ꝑpter ꝭ euergetes horribiliter vastauit syriā. Porro iste gallericꝰ duos filios reliq̄t. s. Seleucū et Antiochū magnū q̄ ambo regnauerūt

Hambal atrociſſim⁹ penoꝝ·i·affricanoꝝ rex cū eſſet annoꝝ·9·iurauit pr̄i ſuo an̄ aras q̄ in odio rōnoꝝ ſibi ſuccederꝫ qđ fideliſſīe ipleuit īfideliſſi⁹ ip̄e· Nā rōnos pene vſqꝫ i extminiū deleuit: vrbē eē ad ſolū vſqꝫ deduxiſſꝫ ſi n̄ dn̄i t⁹ipedit⁹ fuiſſꝫ·nobiliū rōnoꝝ tot vna vice pemit vt tres modios anuloꝝ e digitis eoꝝ exh̄ēt Iſtē in flumīe q̄daꝫ de corpib⁹ rōnoꝝ q̄ſi pōtē fec̄ vt exc̄itū ſuū trāſducēt·tādēqꝫ a ſcipioē vict⁹ ſepeqꝫ fugat⁹ miſerabiliter ſe venēo peremit·

Annꝰ pacis h̄ tp̄e fuit p⁹ p̄mū bellū pūicū et q̄ſi p mi raculo reputatū ē·q̄ȓ in 440·annis nūq̄ pacēꝫ h̄uere rōm

Portēta q̄dā romanos terruerūt q̄ſi pphāndo eis mala pr̄ie vētura ab hanībale·

Bellū punicū ſecūdū qđ durauit annis·17·

Romani· — Lucati⁹ conſul· — Sypphromus valerius· — Fuluius illiricos vicit· — Lutius Gaius· — Scipio flamini us·

Iſte permulta bella et crebras victorias adō cōtriuit cartagineſes vt pacēꝫ peterēt quā eē magnis pactis cōſecuti n̄ diu ſeruauerunt·

Iſto tp̄e ɔtra faliſcos et gallos varia ſorte bellatū ē·Poſt q̄ per vnū tm̄ annū viſcera romana ſāguinē non ſudarunt

Hoc tp̄e hamilchar dux carthaginenſ p̄ hanibal ab hiſpanis ocāſus eſt·

Hij ɔſules robur totiꝰ ytalie ɔgregātes h̄uere i exc̄itibꝫ ſuis 800·milia ārmatoꝝ pp̄ter tīorē galloꝝ q̄s valde timebāt Tandem galli ɔtriti ſunt·

Scipio p⁹ occurrit haībali ⁊ ceſꝰ ē pene ibi romanꝰ exc̄itus·p⁹ ſyphroni⁹ ſiliꝫ ſuperat²·deinde flāminius occidiť cū exercitu·25·milium

Cleopatra filia āthiochi magni erat vxor eiꝰ quā accepit dū eēt annoꝝ·13·

Reges egipti· — Epiphanes filiuꝫ philopa toris an·24·

Coluſus corruit pp̄ter t̄remotū: fuit ei ymago erea fuſiľ·126·pedum·

Plautus eloquens fuit·

Titus liui⁹ tragediarū ſcriptor floridiſſim⁹·Forte plures fuerūt ſic vocati

Iſte moriēte pr̄e ſuo fuit puer·5·ānorū q̄re āthiochꝰ magn⁹ bellauit cōtra duces eius et tulit omnia de manu eius p̄ter egiptū Cū aūt eēt ſe ptē annorū deſpondit ei filiam ſuā in dolo: cōſentiente epiphane filio ſuo·i· antiocho nobili Mortuo autē antiocho magno filius eiuꝫ antiquū dolum pſequitur et iſtum ptholomeū epiphanem ocāidit doloſe in cōuiuio: ſed tamē non obtinuit egiptum·q̄ȓ egiptij fortiter reſiſtētes turpiter fugarunt eum·

Anno mundi· 5028· 5009·

Linea xp̄i·

Et nota q̄ iudei diuīa permiſſiōe q̄ſi ɔtinue affligebantꝰ ne i ydolatriam caderēt ſicut oli ſolebāt·

Templū dn̄i in egipto extruitꝰ ad inſtar iheroſolimorū qđ permanſit vſqꝫ ad veſpaſianū et tūc fūditus dirutum fuit·

·512 ·190 Anno an̄te nativitatem xp̄i

Ptholomeus philopator iudeos vicit occiſis·60·milibus armatoꝝ·:

Ihs ſirach librū ecc̄iaſticū edidit quē panaretbon vocāt·a pan qđ eſt totū et arethō virtꝰ q̄ſi totus virtuoſus·

Pontifices. — Omias magnus· — Symon· filius ōnie tenuit pōtificatū poſt fugaꝫ patris ſui·

Plaga gr̄adis ex aq̄ ⁊ igne vrbē q̄ſi ɔſūpſit

Iſte onias pp̄ter tyrāndem antiochi fugit cū multis iudeis in egiptū ſimulans ſe velle implere pphetiā yſaie·19·videlicꝫ edificādo tēplum·ſed in hoc peccauit ſupſtic̄ioſe agendo Rex autē epiphanes gracōſe ſuſcepit eum tradens ei terram heliopoleos et templū ibidē extruxit·

filius gallerāi occiditur anno tercio·

Occiditur tādem in tēplo nanee·

Reges ſyrie· — Seleucus ceraunes· — Antiochꝰ magnus·

Nota q̄ iſti duo fr̄es volētes vindicare ſanguinē pr̄is ſui et auie q̄s interfecit euergetes rex egipti exercitū magnū duxit cōtra philopatorē filiū euergetis ſed an̄ ɔgreſſū ſeleucus moriť et tūc antiochꝰ pſeq̄tur bellū et totū exercitū pdidit vix aufugiēs ne caperetꝰ Rurſuſqꝫ ɔgregās pp̄ſm venit ɔtra epiphanē filiū philopatoris adhuc pueꝝ q̄tuor ānorū et habuit ſecū philippū regē macedonū et multos alios ⁊ obtinuit ɔtra duces ptholomei·i·pueri p̄dicti·fugauitqꝫ ſcopā ducē eiꝰ et iudeā cū multis alijs acq̄ſiuit ūtatibꝫ et oīa ḡuauit adō vt fugēt Et q̄ȓ armis egiptū capere n̄ poterat doloſe deſpōdit epiphani filiā ſuā cleopatrā cogitās vt ſic q̄ſi amicꝰ regnū intrarꝫ ad ſpoliādū·ſꝫ nō p̄ualuit q̄ȓ res innotuit eis Tādē cū p̄ſidiū hanibali ferꝫ ɔtra romanos ſuperatꝰ ē et tributariꝰ fc̄us romanis nichil poſt fortunij viſus eſt habuiſſe·nam cū ſuperiores pꝛuīcias peruagarꝫ et in perſidē veniſſꝫ deceptus a ſac̄dotibꝰ tēpluꝫ nanee intrauit cū paucis ⁊ ibidē miſerabiliter occiſus ē et mēbratiꝫ diuiſus vtꝫ·2·mach·1·Et reliq̄t duos filios·ſ·ſeleucū q̄ p̄mo regnauit et epiphanē Hij ambo ſic peſſimi fuerūt q̄ in eoꝝ ɔparacōe aliquid honeſtatis ip̄e putabatur habuiſſe·

Roma in merore. Tot enī fuerunt occiſi q̄ reſidui vrbem pene reliquiſſent.

Prouerbium notabile ſcipionis affricani fuit Romanos non extolli in pſperis nec deici in aduerſis. Itē nunq̄ min⁹ ſolus ſum q̄ cū ſol⁹ ſum. nec minus ocioſus ſū q̄ cū ocioſus ſū

Romani. — Paulus Tuberetus. — Scipio affricanus eo q̄ affricam vicit.

Iſti cōgreſſi ſunt cōtra hanibalem et ibi pene tota romanoꝝ ſpes periit occiſis. xx. milibus Et poſt cōtinue ſuperant᷑: vſq̄ ad deſperacōem recuperande poteſtatis priſtine.

Iſte glorioſiſſim⁹ adoleſcens ānos natus. xx. q̄ſi ſecūdus machabe⁹ miſerante deo ſtatū romane reipublice iā cōlapſum cōtra ſpem in ſpem erexit. hanibalem fugauit. ſupauit hyſpaniam. affricam deuicit. antiochum magnum in ſeruū redegit. aſiam tributariam cōſtituit. Hic tātus ab ingrata patria exul moritur.

Reges egipti. — Philometor filius epiphanis ex cleopatra an. 35.

Therentius comicus clarus habetur.

Hūc dū adhuc puer eēt valde oppſſit antioch⁹ nobilis multis dolis et inſidijs. ſꝫ romani miſerūt legatos q̄ mandātes ātiocho ne vltra infeſt⁹ eēt amicis eoꝝ cauſā belli terminarēt. Marcus nāq̄ publi⁹ circulum fecit in circuitu antiochi dicēs. Senatus ꝑpluſq̄ romanus p̄cipiūt tibi ne egrediaris de hoc circulo donec rñdeas. Videns ergo impius q̄ tyrannidem cōtinuare non poſſet ait. Si ſic viſum eſt ſenatui et populo romano recedēdum ē. Dimiſſa ergo obſidione alexandrie furibund⁹ ad paupercula iudeorū reliquias diuertit vindicans in eos q̄d nō potuit in potentiores ſe. vt pꝫ in libro mach. p̄. et. 2.

Anno mundi. — 5038.

Linea xpi. — Eleaſar — De hoc nichil ſcitur q̄ cū alijs numerat᷑ vt pꝫ math. p̄.

Acies igne videbant᷑ in aere ſuper ihrlm dieb⁹. 40. et ſequit᷑ plaga vt pꝫ. 2. mach. 5.

Anno ante xpi natiuitatem 591

Iaſon — Menelaus. — Alchimus.

Iſti tres q̄uis de genere ſacerdotali fuerīt non tū ſunt ponendi in linea pontificum ꝓpter ydolatriam et opera peſſima. nec debite intrarunt vt pꝫ in multis locis librorum machabeorum.

Pontifices. — Onias pius.

Hic vir ſanctus fuit gratus deo et hominibus: nedum bonis ſed etiam diſcolis. tandem iniuſte occiditur ab andronico vt patꝫ. ij. machabeoꝝ. iiij.

Reges ſyrie.

Iſte pauper homo groſſus et deſpect⁹ indignus honore regio peſſim⁹ fuit ſicut pater eius et parū regnauit: q̄ frater eius regnū frauduleter arripuit. Hic etiā heliodorū miſit ad ſpoliādum templū qui bn̄ corrept⁹ vacuus redijt vt pꝫ. ij. mach. iij. Nota q̄ occaſione huius ſciſmatis multa mala oriuntur quouſq̄ regnum grecorū. i. ſyrie p romanos in ꝓuinciam redactum fuit.

Reges ſyrie. — Seleuc⁹ iners filius antiochi magni

Bella cōtinua et plurima fuerūt adeo ꝙ tedet doctores tā gētiliū ꝙ xpianoꝝ ea vel ad memoriā reuocare In q̄bꝰ mirāda ē cōſtātia rōnoꝝ l' duritia ꝙ nulla tribulacō nullꝰ metꝰ eos terrē potuit ꝙ aliqñ ſe ſubdidiſſet q̄ntūlibꝫ potētiſſimo regi ꝟ oībꝰ ſe ſine īt'miſſiōe oppōnētes varias fortune mutacōes experti ſūt Amor nāqꝫ libtatis et appetitꝰ laudis cū obſuaco ē nōminꝰ honeſtatis ſecularis diſtrictiſſima ita medullitꝰ trāſfixit eos vt ꝓ hys res et ſubſtātiaꝫ filios et filias ac tādem vitā ipſā dare q̄ſi ꝓ nichilo ducerēt ymo paratiſſimi fuerūt Et ob hoc machabei deſiderabāt eoꝝ ſocietatē·

Romani· — Quintus flammin us· — Marcus Catho. — Thiberius Gracus· — Iſti hiſpaniā expugnauerūt bellicoſiſſ hoſtidis ·

Hic bellum macedonicū cōfecit ſupatoqꝫ philippo rege paceꝫ dedit Et h̄ ceſſat regnū macedonū· vicit etiā lacedemones et redditos romanos collegit·

Horū tēpore lex illa q̄ ab appio tribuno lata fuerat ne q̄ mulier aliā q̄ꝫ ſemūciā auri haberꝫ et ne diuerſi coloris veſtimēto nec vehiculo per vrbē vteret abolita eſt·

Prouerbiū notabile ſcipiōis affricani fuit· ſ· rōnos nō extolli· i· ſuꝑbire ī pſpeis nec deiā in aduerſis
Idem nunq̄ꝫ minꝰ ſolꝰ ſum q̄ꝫ qñ ſolus ſum nec minus otioſus q̄ꝫ cum otioſus ſum·

Statius cecilius comediarum ſcriptor

Reges egipti· — Euergetes· z8· ā nīs· filius philometoris·

Hic fuit fr̄ cleopatre vxoris alexādri regis ſyrie de q̄ h̄etur ꝑ· mach· 10·

Ariſtobolꝰ iudeus pipateticus p̄bs q̄ ad philometorē explanationū in moyſen ſcripſit cōmentarios·

Iheruſalem deſtruit et penitus deſolat ab antiocho epiphane tēplum incēditur ·ſed paulatim per iudam et fratres eius reformatur·

Anno mundi·

Septem machabei cū mr̄e fideliſſima martiriſantur· ij· mach· 7·
Eleaſarus cum multis alijs glorioſo martirio coronatur· ij· mach· vi·

Linea xpi·

Templū purgat a iuda et fribꝰ eius poſtq̄ꝫ tribꝰ annis ꝓphanatū erat vt patꝫ ꝑ· mach· iiij· et ij· macha· x·

Anno ante xpi incarnatione ·161·

Iſte matha· vir ſcūs et oī laude digniſſimꝰ percuſſit in zelo ſuo pctōres ꝯfiſus in dño deo iſrl' vt pꝫ· j· macha· z Et habuit filios qnqꝫ eiuſdē zeli Ipſe tamen ipſe non erat pontifex ſed tres filij eius·

Hic ē ille noīatiſſimꝰ triūphator ī iſrl' q̄ nec ſilem habuit an̄ ſe nec pꝰ Eius opa glōſa et magnifica vide in libris machabeoꝝ· poſtea ī bello ſtrēnuo ſtās cecidit ꝓ legibꝰ ſcīs martirē ſe dño offerēs Et ſucceſſit ei fr̄ ſuꝰ iōathas q̄ creuit ī gr̄a et fidelit ſtetit in teſtamēto· tādē doloſe occidit a triphone cū duobꝰ filijs ſuis·

Pontifices· — Mathathias — Iudas machabeꝰ ā· z — Ionathas ā· 19·

Hic antiochꝰ dcūs epiphanes· i· nobil' a capite vſqꝫ ad pedes itus et foris totꝰ nequā fuit et ob h̄ figura antixpi dr̄ h̄ martires plures fecit crudeliſſimē Doloſe egiptū intrare diſpoſuit ſicut pr̄ eius ſ; nō ꝑfecit: q2 rōni poſuerūt frenū in naribꝰ ſuis Tādē ſīn manibꝰ cū mutili pñia ꝯtritus ē Eiꝰ opera peſſiā et quō obſes fuerit rome et q̄liter ꝓphia dan̄· ſit ꝯpleta ī eo vide ī lib· macha· et doctoribꝰ ſuper dan̄·

Reges ſyrie· — Antiochus· epiphanes filius antiochi magni· — Antiochus· eupator filius epiphanis·

Iſte adhuc adoleſcēs habuit tutorē liſiā et cum gloſum exercitū cōtra iudeos duxiſſꝫ nō longe poſt ābo a ſuis occiſi ſūt ꝓpter timorē demetrij filij ſeleuci vt ptꝫ ꝑ· mach· vij·

Heliodorus intrauit templū ad ſpoliandū erarium vt ptꝫ· z· macha· z· ſed diuinitus percuſſus vix ad vitam redijt orante pro eo onya·

Reges ſyrie· — Demetrius ſother filius ſeleuci·:

Iſte tanq̄ꝫ verus heres intrauit regnū ſyrie et occiſo eupatore ſēper iudeis infeſtꝰ fuit Tādē pugna inita ꝯtra alexādꝝ filiū eupatoris occubuit·:

Scipio nauta prudētissim⁹ romanoꝝ inter cetēa duo valde nōbilia dedit ɔſilia mēorie dig̃· p⁹ ne cartago deleret̃ q̃re n⁹ occaſiōe extrīſeci belli iterna ɔcordia ɑ fortitudo perpetua ꝑpter ɔtinuū exerciū apd rōnos perſeueraret· ſ⁹ ne ī vrbe aliq̃ modo theatꝝ ɔſtrueret̃· qꝛ inimiciſſimū h̄ eē dixit bellatoꝛi pplo ad nutriēdā deſidiā laſciuieq̄ ɔmētū· q̄ſ ſapiēter h̄ ɔſuluerit ſeq̄ntia tēpora declarāt Vide aug· j· de ci· dei ɑ oro· li· 9· Mirabile remediū vicoꝝ Iſte eē fuit dcūs iuueñſ ſcipio ɔſobrin⁹ magni ſcipiōis affricani et fecit etiā indicibilia· ſꝫ poſtea interfcūs fuit in bello ſociali gracci ſoceri ſui·

Tēpore hoꝝ ɔſulū magnū bellum macedonicū fuit ī q̊ p̄mo romāi ſuccubuerunt· deinde iterꝝ ɔflictū ē et pari clade vtriuſq̄ partis in hybno ·i· hyeme diſceſſum ē· tercio lutius rege vicit q̄ poſtea apd albā ī cuſtodia defecit Et fili⁹ eius iunioꝛ didicit opus manuale rome ob tolerādam inopiam·

Publius Licinius Longinus — Lutius Emilius Paulus — Lucius lucinius Aulus — Lucius cē ſorinus Marcus

Hoc tpe cel cberi rōnos terruerūt ſcipio publiuſ ī affricā iunt ibiq̄ mltas gentium ſtrages dedit Sergius autē galba a luſitanis victus amiſſo exercitu vix aufugit·

Anno ab vrbe ɔdita 602· ichoatū ē tercium bellū pumcū tēpore horum conſulū et finitum anno quarto

Carthago illa nobiliſſiā metropolis affrice delet̃ a ſcipiōe ɑ ɔſulib⁹ Arſit per· 17· dies ɔtinuos· miſerꝝ ſpectalū· multi rediti ſūt· mlti ſe flāmis tradiderūt Corinthus ſilr vaſtat̃ eodē āno a romanis q̄ opulētiſſima fuit toti orbi nota·

Reges egipti qui per hāc lineā ɔtinuātur ſēper habuerūt ſocietatē cū romanis et tādiu regnabāt q̄ꝫdiu fidelitatē ipſ̄ ſeruabāt Et nota qꝛ nulla alia cā fuit qꝛ ſic creuit ptās rōnorū ſuper alios niſi v̄tutes q̄ exuberāter in eis micabāt et p̄cipue iuſticia quā ſūme colebāt Et q̄ꝫdiu ſuauerūt modeſtiā et dilexerūt iuſticiā inuicti ſemper vbiq̄ manſerūt. Corrupti vero vbiq̄ faciliter deuicti legūtur In quadā reuelacōe diuinit⁹ facta beate brigitte hētur qꝛ dn̄s de⁹ teſtimoniū perhibꝫ ipſis āntiquioribꝫ romanis qꝛ nuſq̄ hoīes in mūdo ex puris naturalibus iuſti⁹ et racōnabili⁹ vixerūt Qualia aūt lūminaria ex eis tempore fidei xp̄iane reſplēduerūt in ſeq̄ntibꝫ patebit·

Ptholomeus ſother an· 17·

Hic regnauit ānis· 30 cui⁹ tēpore cicero varroq̄ naſcūtur·

Anno mundi 5059 — 5080·

Linea xp̄i· — Mathan filius ſadoch genuit Iacob Math· j·

Anno ante xp̄i natiuitatē 115· — 100·

Iſte ſymon vir prudētiſſimus ab adoleſcētia ſua vſq̄ in ſeniū optime ɔuerſatus ſemper victorioſus tandē nequiter occiditur a genere ſuo vt pꝫ· j· mach· vlt·

Pontifices·: — Simō āniſ· filius mathathie· octo· — Iohs ā· 26 hircanus filius ſymonis·

Hic p̄fuit ānis· 26· l· 33 ꝓpheta r̄ligioſus ɑ ſtrenu⁹ dux ptholomeū ſocerꝝ ſuū fugauit ſamariā captā ſolo eq̄uit Tandē rebꝫ optīe admiſtratis morte ꝓpria ſeniō ſcties cū q̄nq̄ filios hēret q̄ꝝ null⁹ ad regimē populi valerꝫ vxorē ſuā diſertiſſimā iudeis p̄fecit et filijs Verū nil pietatis in filijs fuit·

Iſte alexāder ſēper gracioſus iudeis fuit et apparꝫ eū melioꝛē fuiſſe inter oēs reges ſyrie de q̄bꝫ pauca v̄tuoſa ā nulla referunt̃ Hic cleopatrā filiā regis egipti accepit in vxorē· verꝝ rex egipti iniq̄ egit cōtra eū ꝑpter qđ rex arabū timēs ipm: alexandꝝ decollauit vtꝫ· j· machа· x· et· xi·

Reges ſyrie· — Alexāder filius epiphanis· — Antiochꝰ adoleſcēs filius alexandri· — Triphon ꝓditoꝛ:

Iſte adhuc puer ſuadēte triphone aliq̄d molit⁹ ē ꝓ recupacōe regni ſꝫ parū ꝓfecit iuxͣ illđ· ſemē impioꝝ peribit qꝛ ſtatī ab eo occidit̃ Triphō aūt cū peſſiē ſe in ōmib⁹ gererꝫ ōmis exercit⁹ eū dereliq̄t· fuſq̄ꝫ ꝓfug⁹ nullibi tutū reppcit locū

Reges ſyrie· — Demeturis filius demetrij· — Antiochus filius demetrij·

Iſte cōfortatus triphonē perſecut⁹ ē et fugauit eū· Et primo iudeis benign⁹ fuit ſed poſtq̄ ꝓualuit fecit ſicut patres ſui· ſed non impune vtꝫ primo macha· vlti·

Iſte demetri⁹ ſatis creuit breui tpe ꝑpter regē egipti q̄ alieauit ſe ab alexādro ɑ fauebat ſibi Et qꝛ ambo ſtatim ſunt mortui pt⁹ diſſenſionē· ideo q̄euit terra pauliſper in ɔſpcū demetrij Tandē capit̃ a rege perſidis et incarcerat̃·

Bella ſotialia oriunť q̄z hec p̄ma cā ſiue origo fuit Gracus notatus a nobilibꝰ cepit cauſā q̄rere ɔtra eos Et q2 ſolꝰ nil potuit ɔtra eos cōem pplm intrebať ad ſe trahē dicēs q̄ agri deberēt diuidi equaliť et etiā pecunie zč· Et ob hoc tumultꝰ ſuſcitať in quo ipſe occiſus ē et multa mala ſequta ſunt Vide oroſium·

Roma ni· — Seruius Flaccus — fuluio· quinto· — Lutius Celius — metellius· quintus titus — romanus — Fabius Quintius Martiꝰ — ſcipio naſica. — Publiꝰ Lutiꝰ calfurniꝰ

Hoc tēpore rex numidiaꝝ valde rōnos attriuit ſꝫ ip̄e tandē ſupatꝰ ē ita ſ̄uc rōna ingenuitas defecit vt diceret O vrbē venalē et mature piturā ſi emptorē iueneit q̄ſi dicēt fides in te perijt·

Hoꝝ tēpore puer ex āncilla naſciť q̄drupes· q̄drimanus· oculis q̄tuor Ethna mōs igneꝰ flāmaſ euomuit horribiliter et loca vicina vaſtauit Scipio numantiā deleuit·

Hijs p̄ſidētibꝰ iuſſa ē cartago reſtitui et rōnorū famul' repleta ē· Et in vrbe inteſtinū bellū cōuertiť atrociſſime·

Iſte fabiꝰ cū puo pplo regē armenie ſupauit· Et merſi ſūt 130 milia armatoꝝ i rodano· Quītꝰ deleuit gallos q̄ ſb radice alpiū ſiti fuerunt·

Reges egipti·:

Iſte regnauit āms decē· Eius tēpore poeta lucretiꝰ naſciť q̄ poſtea ſeſe amatorio furore interfecit·

Ptholomeꝰ alexander

Hic regnauit annis octo ſub q̄ ſaluſtiꝰ hiſtoriogrphus naſcitur·

Ptholomeꝰ cleopꝛe filiꝰ

Iſte regnauit annis·30 ſub eodē tēpore virgiliꝰ et oratius poete naſcūtur

Ptholomeꝰ dyoniſius

Mitridates rex pōti et armenie per ānos·40·geſſit atrociſſiā bella ɔtra rōnos immodico ſāguie fuſo ſepe victor·ſepe victꝰ·tādeꝫ ꝓpos filios pemit·hauſtoq3 veneno vxoēs pelices ac filias ſecū extīxit ōic miſerabiliť perijt q̄ iſinitos pemit·Ꝥ vt oroſiꝰ teſtať maximū nob argumētū ſue ſniē reliq̄t Cū em oīm ſuperſticōſiſſiꝰ fueit i fine expertꝰ ē q̄ ſ'los dos coluerit Sic n̄ agit nobiſcū deus nr̄ cui ſi fideliter ſuimus neq̄q̄ mala morte perire nos ſinit· Vide pulchre libro ſexto·

Anno mundi· ·5109·

Regnum iudee reſtituitur qd interruptū fuit annis·475· a tempore zedechie vſq3 ad ariſtobolum·

Linea xpi·

·09 Anno ante xpi natiuitatem

Seruile bellum in ſiciliavbi conſpirarūt·70·milia ſeruorū Hmōi bella periculoſiora ſunt ceteris: q2 crudeliora nec curant de patria ſalute·

Peſtilencia maxima fuit in affrica: perierunt vltra mille milia·

Pontifices· — Ariſtobolus prīmꝰ rex et ſacerdos — Alexāder vel ianneus·

Iſte vno tm̄ anno p̄fuit et dyadema ſibi impoſuit nec fuit cōtētus de teſtamto pr̄is iō mr̄eꝫ cū filijs incarcerauit ꝓpter qd miſerabiliter pijt cū fr̄e ſuo ātigono q̄ eū iuuit zč· Vide magiſtrum in hiſtorijs·

Hic p̄fuit āms·27·l'·28·et totꝰ tyrānꝰ fuit q̄uis p̄mū modeſtꝰ appareꝫ Officiū ei fecit notū q̄l' intꝰ fueāt fr̄eꝫ occidit Et in·12·āmis circiter·50·milia ſenioꝝ int'fecit q̄ facinora eius deteſtabantur Tandē moriturꝰ duos filios reliq̄t·ſ·hyrcanū et ariſtobolū Verū vxorē regnare cōſtituit q2 grāꝫ ppli hūit·

Antigonꝰ frater regis: inuidia regine occidiť vbi dicit ioſephꝰ q̄ certū documentū p̄buit: oēm temulentiā iuſq3 nature crimina cōmbus cedere·nullāq3 optimatū rerū affectionē tātum valere vt inuidie perpetuo poſſit obſiſtere·

Hic cum exercitum ducentorū milium haberet et hiſtriones cum ſcortis plures ſe immiſcerent facile a rege ſpartanorum oppreſſus interijt·

Hic a romanis ſuperatus ē et ceſſauit regnum grecorum id eſt ſyrie quod ſtetit annis·183·:

Reges ſyrie· — Antiochus Emiſcenus — Philippꝰ vltimus rex ſyrie

Bella inteſtina externaqȝ circa hec tpa intm̄ ꝓualuerūt vt ꝓ magno miro habitū ē ꝙ ſtat⁹ rōne reipublice pemit⁹ ñ periecit Vn̄ pȝ ꝙ nl potuerit bellicis labor ad pacē ꝑcreādā niſi a ſūmo dō magnū illd donū largiat̄ • ñ a falſ dīs qbꝫ tota roma vltra mille annos ſeruiuit Vide oroſiū ad longū de hijs bellis

Bella ciuilia incipiūt q̄ cōtinuata fuerīt per ānōs • ꝯo • Et adeo attrita fuit vrbs vt neccārio regimē ipſi⁹ mutaret̄ licȝ ad mltos ānos optie rexiſſent ꝯſules Infelix ꝓſus ꝯdicō mūdani ſtatuſ q̄ nunꝙ in delicijs durare potuit et gl̄a cꝗuis hec ſūmo ſtudio q̄rat Quāte demēcie ē hoc ſēper ſudore ac ſāguine q̄rere qđ cuȝ adeptū fuerit: nullo pacto ꝯtinei pt • prudētiſſiā illa roma hoc nō potuit ꝯtuvaleb⁹ Cri ſtū ſeq̄re ne pereat labor tuus ⁊c̄.

Gaius Quintus ſcipio — maucius • Julius Lucius Marcus — ceſar poſt fcūs ē — Silla Marius Gaius — Pompei⁹ Marcell⁹

Tpe hoꝝ teutonia et germani et cybri adunati ſūt ꝯtra q̄s rōni ꝑliāt • ſepe victi tādē eos ſupauē ſbtilit̄ et deleti fuerūt • 160 • milia et innūerabiles ſeipos occideīt Et ſtati p⁹ iteꝝ inteſtinū bellū rome fuit qđ marius ꝯſul ſed ciuit •

Hoc tēpore multa ꝓdigia inſolita terruerīt romanos Et ſtatiȝ p⁹ī diuerſꝭ ꝓuincij⁹ deletus ē rōnoꝝ exāt⁹ ita vt ſaga • i • veſte meroris induerētur •

Iſti duo conſules ꝯtra ſe inuicē bellātes primū ciuile bellū inchoaīt cui⁹ occaſiōeȝ ⁊ ꝓgreſſuȝ miſerabilē oroſi⁹ ꝓſeq̄tur • tot qȝ occiſi ſūt vt ſille diceret̄ Cū quibꝫ tandē victuri ſumus • in bello armatos • in pace inermes occidim⁹ Extūc ꝓſcripcō inſtituta ē • capiteqȝ plexus paulatim miteſcit O grāde ſpectaculū ꝙ diſpar exitus tāti viri •

Iſti duo cōſētiētes ſil̄ reſtiterūt iulio et ob h̄ ſecūdū bellū ciuile orit̄ ānis ꝯ • durās ī q̄ totū mūdū ꝯcurriſſe cōtra ſe breuiter dixeīt Tandē pōpeius ſuperat̄

Varro marcus doctiſſim⁹ qui tā multa legit vt aliquid ei ſcribere vacuiſſe miremur Tā multa ſcripſit quāta vix aliq̄s legē poſſit vt dicit therentius •

Cicero marc⁹ tuli⁹ maximus rethor claruit ꝯſul gl̄oſus extitit ꝫ ſedicōſe occidit •

Pompeius ſēper victorioſus • 22 • reges ſubēgit • tādē poſtꝙ tēplū ꝓphanaſſꝫ nunꝙ poſtea dꝫ pugnaſſe quin vinceret̄ Similiter nō longe poſt Craſſus ꝓſes ſyrie tēplum etiā auſus ē ſpoliare qđ pōpeius non fecit et ob hoc auro in os eius fuſo interiīt Sic pereāt inimici tui dn̄e Multa exēpla de hijs inueniūtur q̄ nō timēt diuina et cleꝝ dehoneſtare ꝙ iux̄ vulgare dcm̄ mala morte ſolēt perire • Hoc aperte etiā ꝓphauit moyſes deute • 33 • percute dorſa inimicorū eius ſcȝ leui et q̄ oderūt eū nō conſurgāt

Anno mundi 5139 •

Linea xpi • — Jacob • — pr̄ ioſeph naturalis ꝫ heli pr̄ eius legal̄ fuit: hunc math⁹ : illū lucas cōmemorat

• 66 • 56 Anno ante xpi natiuitatē

Hec ꝓfuit ānis • 9 • et fecit tyrānides plures licȝ pri⁹ ſilata ſātate religioſa famaret̄ et hircanū in ſacdotē ꝓmouit et vt p⁹ ſe regnarȝ inſtituit Hec in linea pōtificū ponit̄ ꝓpter ſupputacōeȝ annoꝝ ñ ꝙ officiū pōtificale exerceīȝ qđ nō licuit •

Pontifices iudeorum — Alexādra vx̄ or alexandri • — filius alexandri • 33 • Hircan⁹ • an •

Iſte hyrcan⁹ mortua mr̄e in regno ſucceſſit in q̄ modicū ꝓſperitatis hūit ꝓpter parcialitates ꝓpli Nā ſtati a mr̄e ſupatus ē • et p⁹ iteꝝ reſtitut⁹ auxilio arabū Tādē fcūs tributari⁹ rōnis in pace aliq̄ñto tēpore regūit ꝫ nō noīe regis Nouiſſīe miſerabiliter obijt deceptus fraude parthoꝝ q̄s antigonus contra eum duxit • Vide plene magiſtrum de hijs •

Heresis phariſeoꝝ circa h̄ tēpora orit̄ Et nota ꝙ tres erant ſecte in iudea ſcȝ phariſei ſaducei et eſſei • Hij oēs a cōmuni vita reliq̄ruȝ iudeorū diſtincti : multis erroibꝫ implicati ꝓpter aſperitatē vite ſāctiores ſe alijs dixerūt Vide magiſtrū in hiſtorijs circa baptiſmum iohānis Itē adhuc due ſecte a quibuſdaȝ aſſerūtur ſcȝ arbonei et genuſte

Fimbria iliū vaſtat id ē troyā antiquā mrēȝ romanoꝝ ſed ſilla ſtatim eā reſtaurauit

Cathilina famoſus tyrannus coniurat contra patriam •

Virgilius excellētiſſim⁹ poetaꝝ clarus hētur et mira fc̄āt

Oratius flaccus ſatiricus •

Saluſtius criſpus hyſtoricus •

Ploti⁹ primo rome latinā rethoricā docuit •

Poſſodonius ſtoycus •

Hecaton ſtoycus q̄ dixit Oē honeſtū ī arduo ē • Si vis amari ama Queis q̄d perfeceri : amicus michi eē cepi

Rome numerati ſunt quatuor milia • 6ꝯ • milia hominuȝ omnes incole ciuitatis •

Liberaria • ꝯoo • miliū libroꝝ combūrit̄ in egipto vn̄ patȝ quāta fuit antiquitus diligētia in libris colligendis •

Tres ſoles in celo apparuerūt verſus orientē qui paulatim in vnū corpus ſolare redacti ſunt Grande ſpectaculū gra dia pfigurauit qſi azia affrica et europa ſub vna monarchia ſtati; coniungi deberēt Item qꝛ dominiū lucij anthonij et marci anthonij in vnū rediret Sed potius noticia vnius et trini dei toti orbi futura imminebat·

Ceſares· — Gaius iulius a·5 ce — ſar Ab hoc ceteri dicūtur ceſares·

Imperatores — Octauia nus a·57 men·6· — augustus· die·10·

Iſte iulius tāte fuit actiuitatis vt mēs illi⁹ et manus ad impoſſibilia ferme ſuffecerint·52 vicibꝰ pugnauit ſolus marcū marcellū ſu pergreſſus q̄ tricesies nonies fert̄ pugnaſſe·ſ pōpeio ac ceteris nobiliſſimis ro maīs occiſ iperiū arripuit·tādē anno q̄nto imperij ſui ꝯſpiracōe bruti ac caſ ſij dolo occiditur ipſe domitor orbis·

Iſte octauian⁹ nepos iulij cū eēt ad huc adoleſcēs iperiū ſūpſit iuuētutē ſuā virilibꝰ actib⁹ decorauit q̄nqzmi lia bella geſſita breuit̄ totū mūdū p⁹ multa bella ī vnā tādē monarchiā re degit Hic ē ille vnic⁹ q̄ ſecūdū n̄ hūit ſub q̄ cōticuit orb terrarū ac pꝛopꝛte obediuit agēte ħ diuina pꝛuidētia vt xpi natiui tatē tpal' pax illuſtraret·ſ glat' ſe vrbē marmoreā reliqſſe quā lateritiā ipē inuenit Fuit pulcerrimus corpe·ingēio ſbtiliſſi⁹·fortūatiſſi⁹ in oībꝰ·ſ victō carnis nō caruit Ipe ē q̄ deſcribi fecit totū mūdum vt dr̄ lu·2· cui⁹·52·āno natus ē xps dn̄s ſaluator mūdi q̄ pacē eternā ſuis largit̄ dilectoribꝰ·

Cleopa tra annis 20·

Huic iulius egipti regnū dedit monēs vt magis amicā rōnaꝝ qꝫ arma expiri ſtuderet Tercō aūt an no hui⁹ cleopatre iuli⁹ ſumpſit imperiū et ſic finit̄ hic catalog⁹ latinoꝝ per hāc lineā deſcēdētiū ad cri ſtum Et ſeqtur ſupputacō annoꝝ per lineam romanorū·

Catho noīatiſſim⁹ vidēs ceſarē triūphare cui ipē n̄ fa uebat apud vticam ſeipm̄ occidit iuxta illud·Mauult catho mori qꝫ de roꝫ vrbis honori·Et ꝓpter hoc ſm̄ auguſtinū nō excuſat̄ a pctō·

Hos loquit̄ arati In breui magis deſinēt ho mines qꝫ iumenta vl' vt quidā libri habent frumenta

Sceptrū de iuda auferet̄ et dux de femore eius·qꝛ in pximo ſcisſuroꝝ venturus ē iuxta ꝓpheciā iacob·

Anno mundi· 5159·

Iudea tributaria fit romanis ꝓpter par tialitatē duoꝝ fratrū ſcz ariſtoboli et hir cani Vterqꝫ eni inuidētie cauſa ſubiecit ſe romanis vt regnare poſſet·rc·

Linea xpi·

Joſeph circa hec tempora naſcitur p⁹ ſponſus marie·

Anno ante xpi incarnacionem ·80·

Iſte antigon⁹ fili⁹ ariſtoboli vbiqꝫ infideliter egit nec rōnis obediuit magnā plagam terris intulit vt hircano expulſo regnare poſſet Regi ei pthoꝝ pmiſit talēta mille et vgi nes q̄ngētas vt ſe iuuaret liſania nepote ſuo id pcurāte Et ſic hircan⁹ eiect⁹ ē faſelus occiſus et herodes fugat⁹ Sꝫ cū herodes romā veniſſet et ſenatui cūcta narraſſet auguſt⁹ eū regē iudee creauit mittēs cū eo exercitū q̄ ihrl'm ceperunt et antigonū captum duxerunt ad anthonium qui eū ſecuri percuſſit Et herodes ꝯfirmatus eſt in regno·Ceſſauitqꝫ ſceptrum de iuda ſicut predixit iacob·rc·

Antigon⁹

Scipio ſeipſū iugulauit Iuba rex iugulari ſe fecit·

Petrei⁹ gladio ſe pfodit et multi alij de nobiliſ ſimis romanoꝝ qꝛ noluerunt iulio ſubdi aut ti muerunt ab eo occidi ſicut plures iā occiderat·

Titus liuius hyſtoricus· Marcus callidi⁹ orator·

Dyodor⁹ ſcriptor hiſtorie grece Ouidius naſo·

Gaius faladus

Cornelius hyſtoricus·

Marcus varrus hic ait·Nichil magnificum docebit qui a ſe nichil didicit·

Lugdunum conditur a numatio prelato· oratore qui fuit diſcipulus ciceronis·

Cornelius gallus·

Meſſala poeta Et multi alij hijs fuere tēporibus

Sibilla tiburtina clara habetur que de xp̄o ꝓphāuit Et augusto respondit ne se deum iuxta stulticiā paganorū putaret Et ostendit illi virginem pulcherrimam in celo tenentem puerū in brachijs et ait Hic puer maior te est ipsum adora

Monarchia romanorū omniū maxia circa hec tēpora incepit Cum eim̄ vt testatur iheronim⁹ et alij sacti doctores per totū orbē in diuersis ꝓuincijs bella pullularent subito cūctis mirātibus pacata sunt et romano principi colla submiserūt vt aperte dn̄s de⁹ hominib⁹ ondere q̄ illam vniusalem pacem non bellicus labor sed ipse donass; Semper vno finito bello aliud successit aut plura peior q; scissura sequebatur · sed cristi natiuitate propinquante vrbs quieuit et orbis ·

Reges iudee ·

Herodes ascalomta ā · 37

Iste herodes ydumeus prim⁹ rex aliengena apud iudeos fuit Cuius historiā magister di ligēter ꝓseqūtur Et refert eū fuisse virū strennuū et fidedignū et in omnibꝫ notabiliter se habuit · gratus valde romanis et popul' q̄ pacem amabāt Multa etiā opa memorabilia fecit. Uerū in senectute sua cū nimis vellet placere romanis et audisset de ortu xp̄i timēs pelli e regno tanq̄ aliengena miserabiliter defecit sensu et antiqua probitate amissa innocentes occidit et plures de filijs suis · Tandem omnib⁹ odiosus morbo inualescente flebili morte destituitur · rē

Maria nascit' anno an̄ xp̄i natiuitatē · 16 · vel circa ·

Historia euāgelica oīm scripturarum sanctissima hic texitur ·

Anno mundi 5179 ·

5199

Linea xp̄i

oz

Anteq̄ ꝯuenirēt inuē ta est in vtero hn̄s & de spiritu sancto dixit ysaias ppheta

Ioseph spōsus

Maria mr̄ xp̄i

Anno ante xp̄i natiuitate ·1·

Zacharias et elizabeth fuerunt ambo sācte vite q̄ fuerunt pentes sancti iohannis baptiste ·

Ioachym et anna claruēt sanctitate vite q̄ post singulari grā meruerūt ꝓcreare florem toti⁹ felicitatis mariā omniū creaturaꝝ excellentissimā que deum nobis genuit ·

Burgūdiones dicti sūt gens semper valida sic dicti q: super renum fluuium burgos plures habent ·

Anno mundi · 5199 · ipse ē p̄mus an̄ xp̄i natiuitatē cū iā eēt desponsata maria ioseph missus ē angel⁹ gabriel a p̄re lumināū do toti⁹ ꝯsolacōis ad ipsā vt ānuntiar; ei q̄ veniret plenitudo tp̄is ꝓ recōciliacōe hūani gn̄is a q̄ p ipsā dei fili⁹ hūc mūdū intrare vellet Hoc igit' oīm secretoꝝ secretissimū · mirabiliū mirabilissimū · salubriū saluberrimū · desiderabilium desiderabilissimū misterioꝝ ꝓfūdissimū circa h̄ tp̄a diu expectata adipletū ē vt de⁹ hō fier; · Quis audiuit vnq̄ simile? O si sapiat istud in palato mentis nostre · Vide deuotissimam hystoriam luce primo ·

Marcus agrippa gener octauiani sup̄ renū ciuitatē agrippinam condidit: que post dicta est Colonia

Iohēs baptista nascit' q̄ nemo maior inter natos mulierum surrexit ·